

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordeboek, **K**

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† = oud (bijna) vergeten woord * = nieuw woord van jonge generatie
[] = fonetisch schrift H = Haarsteeg V = Vlijmen

Vraag: Noemt 'es 3 kleuren mee een k. = Noem eens 3 kleuren met een k. (Antwoord onderaan)

kaarmen (H) [ka:rəmə], **kèèrmen** (V) [kɛ:rəmə] = kermen

kietelkaaïke [kitəlkɑ:jkə] ('t, 'n) = kiezelsteen

klep [klɛp] (de, 'n)

1. klep, deksel. *De klep van 't kammebekske. (V) = De deksel van het kammenbakje.*
2. mond. *Aalt 'n gròòte segaor in z'n klep. = Altijd een grote sigaar in zijn mond.*
3. gezicht. *Op oew klep vallen. = Op je gezicht vallen.*
4. lijf, niet op een specifieke plaats. *Iemand vèùr z'n klep rijden. = Iemand aanrijden.*

kuukske [kykskə] ('t, 'n) = koekje. *Kuukske d'r bij? = Koekje erbij?*

kóókkittel [ko:kɪtəl] (de, 'ne) = kookketel, uit de tijd dat nog op open vuur gekookt werd

kors [kɔrs], †**kòs** [kɔəs], **kosj** [kɔsj] (de, 'ne) afgeleid van het Franse *cochon* = varken

kúús [ky:s] (de, 'ne) = vrouwelijk kalf. Ook al gaat het om een vrouwelijk kalf, toch krijgt het een mannelijk lidwoord: *'ne kúús!* Er is nog iets speciaals: dwars door Brabant loopt een taalgrens voor dit woord. Ergens op die taalgrens staat de zgn. *kuuspaal* (Lennisheuvel, Boxtel). Voorbij die paal betekent *kúús* ineens *varken!* Let dus op waar je *kúús* zegt!

koei [kuj] (de, 'n)

1. koe, koeien. *Daor stàòn koei in de waai. = Daar staan koeien in de wei.*
2. gulzigaard. *Wè zedde toch 'n koei! = Wat ben je toch 'n slokop!*
3. enorm dier. *Wè 'n koei van enen hond! = Wat een grote hond!*

Grammatica: bezittelijke voornaamwoorden

Ons dialect kent tegenwoordig de volgende bezittelijke voornaamwoorden:

*mèèn - *jouw/oew - heur, hum - óóns/*ons - *jullie - hullie*

Vroeger zag dit rijtje er anders uit:

mèèn - †aauw/oew - heur, hum - óóns - †òllie (= u-lieden) - hullie (= hun-lieden)

Antwoord op de vraag: *Kaaigèèl, kaairóód en kaaigrúún!* = Keigeel, keirood en keigroen!

'ne kóókkittel
(Foto: Rini Wouters)

